

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

iznaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
a oelo leto 3 gld. — kr.
pol leta 1 „ 60 „
četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Poslanec g. Seidl in „Slov. Gospodar“.

Lani meseca oktobra je „Slov. Gosp.“ objavil 1. kako je g. Seidl, bivši župan v Kamci, od neke vdove dobil 300 gld., da bi njeni dolg v mariborski hranilnici zmanjšal, in kako g. Seidl tega ni storil, ampak ženi črez nekoliko let denarje vrnil; 2. kako je g. Seidl kot načelnik krajnemu šolskemu odboru pri sv. Križu prejel po testamentu sporočene 3 gld. za nakup cesarjeve podobe za tamošnje šolo, a tega storil ni. Objavljenje dveh dogodkov je g. Seidla speklo, da je precej „Slov. Gosp.“ zatožil pri celjski okrožni sodnji zaradi žaljenja časti. V tožnem pismu je trdil, da je prvi dogodek krivo poročan, drugi pa o cesarjevi podobi ves in popolnem izmišljen in lažnjiv. To je bila huda zadrega za „Slov. Gospodarja“. Če bi se pri sodnji bilo pokazalo, da ima g. Seidl prav, tedaj bi „Slov. Gosp.“ bil obsojen in bi v najhujšem slučaju zgubil 300 fl. kaveije, njegov urednik bi pa bil zapret do 3 mesece. Na njegovo srečo pa g. Seidl ni imel prav. Uže prva preiskava pri sodnji je pokazala, da je bilo vse poročilo v „Slov. Gosp.“ — resnično od konca do kraja. Mnogo pozvanih oseb je to 2krat popričalo, ker jih je g. Seidl 2krat poklicati dal. Dotična vdova sama je pred sodnijo obstala, da njej je g. Seidl črez več let 300 gld. z 6% obresti vrnil rekoč: „da nič ne pomaga, če se v hranilnici ne plača ves dolg, ampak samo nekaj.“ Zastran cesarjeve podobe so pa: pisec testamenta, žena dedičinja, ki je izplačala, č. g. župnik, ki so od nje prejeli, odbornik šolskega sveta, kojemu so izročili in ki je 3 goldinarje dal načelniku g. Seidlu, sploh vsi ti so popričali resničnost poročila v „Slov. Gosp.“ Sedaj je pa bil g. Seidl v zadregi. Tem bolj, ker je dobro vedel, da mu urednik „Slov. Gosp.“ nikakor ni voljen pred porotniki prizanašati mu, ampak vse očitati, karkoli je kedaj o Seidlu pisal pa ni bil od njega tožen. Na primer: da je g. Seidl v Brandstetterjevi pravdi obstal, kako je za veliko tisoč gld. menjic podpisal, on ki nima nič, kakor revno kajžo na malem posestvu, cenjenem na 2800 gld.,

da je za učitelja Kocmuta šolnino po kamški fari pobral, a nje temu izročil ni, čeravno je učitelj hodil tirjat in tožit od Poncija do Pilata, da je cerkvi sv. Urbana sporočene denarje 200 fl. pograbil in držal, dokler mu jih ni sodnija vsled tožbe župnika in preč. lavantinskega škofijstva izvila; kako je kamsko šolo stavil z izposojenimi denarji iz mariborske hranilnice, obresti pa mudno plačeval itd. itd.

Vse to je g. Seidl premislil, se vstrašil; srce mu je zletelo v hlače. Sedaj zgrabi za pero in napiše do okrožne celjske sodnije pismo, v katerem njej naznani, da od tožbe zoper „Slov. Gosp.“ odstopi dne 31. julija 1877.

Tako tedaj, g. Seidl, mož mnogovrstnega zaupanja, javna oseba, bivši župan, predsednik okrajnega zastopa, deželni in državni poslanec, se je z tožbo skril, namesto, da bi bil hrabro pred porotnike stopil in svojo žaljeno čast — kakor je sam priznal in tožil — sijajno popraviti dal. Ces. kralj. oficir v penziju se je zbal, da bi porotniki in svet zvedeli, kar je sodnijska preiskava pokazala. Toda svet mora izvedeti vse in „Slov. Gosp.“ je sam sebi sedaj dolžen, da mu poroča. Dakle tisti g. Seidl, ki je 16 let Kamčanom županoval, ki je 15 častnih služeb na svoje rame zadel, ki je vselej pri volitvah sam sebe hvalil, ta človek je bil v stanu, od borne slovenske vdove vzeti 300 fl. in jih porabiti, kakor da bi mu bili posojeni, namesto da bi bil z njimi dolg v hranilnici zmanjšal ali pa jih vdovi vrnil rekoč: da to ne kaže. Tisti g. Seidl, ki vedno ropoče o napredku šolstva, je v stanu bil, za šolo po testamentu sporočene in resnično prejete denarje v žep vteknoti in se črez leta po novinah in po sodnji dati opominjati na svojo dolžnost. Tisti g. Seidl, ki je mnogo let cesarsko sabljo in po 3 zlate zvezde na zavrataniku nosil, ki mnogo let že od cesarja dobiva po 500 fl. penziona, je v stanu, kazati menje udanosti in skrbi za čast svojega cesarja in gospoda, kakor revna slovenska hribovska žena, ker za od nje sporočeni in prejeti denar ne kupi cesarjeve podobe. Človek še kaj takega verovati nebi mo-

gel, ako mu nebi sodnijska preiskava vsega tako natančno pričala. Kot goljuf obsojeni Brandstetter je za 64.000 fl. opeharil državo, njegov prijatelj g. Seidl, se loti svitlega cesarja, ker mu ne skaže časti, do katere ima cesar vsled ženinega testamenta pravico. To je sramota, to je madež, kateri grdi ves okraj, vse Seidlove volilce, vso Štajersko, ki je tega prišleca iz „Pemskega“ pobrala im mu toliko častnih služeb naložila.

Prav imajo torej novi srenjski odborniki v Kamei da bodo g. Seidlu odyzeli častno srenjčanstvo. Tega v Avstriji ni vreden človek, ki cesarju ne da, kar je cesarju kot načelnik krajnega šolskega odbora dolžen. Prav imajo Križevčani, ki bodo g. Seidla tožili, da jim pred sodnijo račun položi kam je za šolo sporočeni denar spravil. Prav bi tudi bilo, ko bi se državni zbor znebil človeka, ki mu gotovo ni na posebno čast.

Važnost sklepov dunajskega shoda avstrijskih katoličanov.

Za resolucijami ali sklepi dunajskega shoda, katere smo nedavno na tem mestu objavljali, moramo še par besedic poslati o njihovi važnosti. Ta bo kmalu razvidna, ako nekoliko pogledamo v majhno pa zanimivo zgodovino shoda, ter kratko premislimo: od koga, kako in zakaj da je bil sklican.

Marsikdo je morebiti mislil, da so duhovniki temu shodu prvi povod dali. To ni po vsem resnično. Glavni začetniki so mu bili svetni gospodje, vrli domoljubi in zvesti sinovi sv. katoliške Cerkve, namreč udje društva sv. Mihaela na Dunaju. Po nasvetu barona Stullfrieda je društvo 8. nov. 1875 sklenilo, vsa cerkvena društva v Avstriji pozvati na splošno zborovanje na Dunaju in je v ta namen tudi iz sebe izvolilo poseben odsek odborikov. Ti so pa kmalu prepričali se, da bolje kaže, če se na zborovanje pokličejo ne posamezna društva, ampak posamezni verni katoličani na podlagi postave o zborovanju od 15. nov. 1867. To se je tudi zgodilo letos in srečno dovršilo meseca maja po skoro 2letnem pripravljanju. Grof Pergen je kot načelnik pripravljevalnega odbora pred vsem sv. očetu Piju IX., potem pa tudi vsem avstrijskim nadškofom, škofom in samostanskim prednikom naznanil, kar se namerjava, ter je prosil za potrebno podporo. Še le, ko so vse priprave dokončane bile, vse ovire premagane, so odborniki meseca februarja 1877 razposlali do katoličanov našega cesarstva oklice, v katerem so jih povabili na Dunaj k zborovanju.

Oklice se je tako glasil: „Slehernej veri na razodeto resnico in na čeznaturan božjo uredbo sveta nasprotuvajoči in celó sovražni duh si marljivo prizadeva, vse krščanske naprave porušiti. Tudi po naših domačih deželah je že marsikaj pogubnega dognal. Mnogo takih ljudi, kateri se

poklicani mislijo, na razvitek javnih razmer tvoriteljstvenski upljivati, se je lotila tolika pogubna zmešnjava v mišljenju, da so nesposobni postali, resnico ločiti od zmote, pravico od krivice, dobro od hudega; pa tudi izmed onih, kateri so vero ohranili, stoji mnogo pred obžalovanja vrednimi dogodki brez sveta, brez srčnosti, to pa zato, ker ne vedó prav, kako bi zajezili razsajajočo reko. Najsvetejše koristi človeštva so v nevarnosti, temeljne podlage krščanskemu pravnemu redu se neprenehoma rušijo: neizmerna nesreča mora zadeti vse, če jih res poderó. V takih razmerah morajo katoličani, katerim je predobro znano, da iz zmotnjav sedanjih dni nihče zaželjene poti ne najde, če mu ne sveti luč krščanske resnice, čedalje bolj živahno čutiti potrebo, da se vsaj med seboj pogovorijo o sredstvih, po katerih bi se dalo pretečim nevarnostim v okom priti in za to svrho potrebno delavnost vzbuditi. In v ta namen smo podpisani, po sijajnem zgledu svojih vernih sobratov na Nemškem, Francoskem in Italijanskem spodbujeni, poskusili, tudi avstrijske katoličane pozvati na velik shod. Preuzvišeni cerkveni pastirji, in drugi skušeni in enako misleči možje so naše podvzete pohvalili da celo z veseljem pozdravili in svojo podporo obečali; naš milostljivi knez in nadškof dr. Janez Rudolf Kutschker so pa blagovoljno prevzeli pokroviteljstvo shoda. Tudi sv. oče Pij IX. so naš namenjeni shod odobrili in mu podelili svoj apostolski blagoslov. Splošni shod avstrijskih katoličanov celega cesarstva se bo torej obhajal na Dunaju od 16. do 19. aprila t. l. Predmeti, o katerih se bo posvetovalo na podlagi od odborikov priredjenih priprav, obsegajo 1. socialne zadeve, 2. šolo, 3. cerkveno umetnost, 4. katoliško časništvo, 5. katoliško življenje, 6. kat. polit. društvene zadeve.

Na splošni shod avstrijskih katoličanov celega cesarstva vabimo torej vse zveste, katoliško misleče podložnike našega svitlega cesarja in gospoda, kateri enako nam čutijo potrebo vzajemnega porazuma, moralične podpore, in upamo, da se bodo ovega shoda zvesti katoliški možje iz vseh kraljestev in dežel cesarstva udeležili v mogoče velikem številu ter mu po marljivem udeleževanju naklonili čast in veljavo res avstrijskega shoda, bogatega po obilnih uspehih.

Na Dunaju, na den stolice sv. Petra, 22. feb. 1877.

Anton grof plem. Pergen, Jožef grof Barbo plem. Waksenstein, Henrik grof plem. Brandis, Jožef deželni grof plem. Fürstenberg, Franc Gössner, Alojzij Karlon, Alojzij princ Liechtenstein, dr. Jožef Oelz, dr. Julij plem. Riccabona, Franc Schueh, Leon grof plem. Thun, Janez Turnher.

Ker so kmalu po veliki noči bili poklicani deželni zbori na letošnje zborovanje, se katoliški shod ni mogel obhajati 16.—20. aprila, kakor je bilo v oklicu naznanjeno. Shod je bil torej priložen in res sijajno obhajan 30. aprila in 1. 2. 3. maja 1877.

Gospodarske stvari.

Konje, vole ali krave za voz, kaj kaže manjšemu kmetovavcu bolje?

M. O tem prašanju, o katerem se je po raznih časnikih že mnogovrstno pisalo, pripoveduje neki kmetovavec svoje skušnje tako-le: Prišel sem iz kraja, kder se le konji v gospodarstvu za vožnjo in poljedelstvo vpregajo. Seveda sem se tudi v novi domačiji konjev za vožnjo omislil. Moji sosedi so z glavami majali in mi nič dobrega pre-rokovali, češ da si konje redim, ki le žito pozobljejo. Ostal sem pa pri konjih samo že iz tega uzroka, ker volov nisem mogel trpeti. Tu berem v dobrem gospodarskem časniku sostavek, ki reje volov živo priporoča, reje konj pa odsvetuje. Brž si nakupim par brhkkih srednje velikih volov, delam z njimi in jih tudi sam oskrbujem in krmim. Ko sem delanje z voli skusil, sem se tudi za vole odločil. Ne opravijo v plugu ravno toliko, kolikor moja konjiča, prav za prav le pol toliko, ker sta konja močna in kolikor konji drugih ljudi, tudi moja voliča preorjeta. Pri delu dobivata prav dobro krmo, vendar ne tako dobro, kakor konja. Po zimi jesta le rezanje, pol slame, pol detelje, vrh tega še vsaki dan nekaj krompirja za poboljšek. Pri tem sta debela in vredna za mesarja. K vsemu temu dajeta boljši gnoj, kakor konja, sta vsaki dan na prodaj, imata tudi v starosti še ceno. Imam dva dobra mlada konjiča, ponujam jih na prodaj, kakor krčmar kisló pivo in vendar jih nikdo noče. Starih konjev se pa ljudje še branijo, če bi jih jim hotel v dar podariti, ako jih jim je krmiti treba. Sklenil sem tedaj si volov kupiti in le par konjev držati za dela, za ktera voli ravno niso.

Moj oča si je za rezanje ilovice najpoprej konja držal, po tem sta stopila vola na konjevo mesto, kterima sta oslička sledila in tema par kravic. Krave so se še pasle po beli detelji, ktero so že konji, voli in osli popasli bili. Krave so opravile isto delo, postale so pri tem debele in dajale še teden na teden 4 funte putra. Od njihovega mleka se je še opitala svinja seveda še poleg druge krme. Take skušnje so me naklonile, da sem se pozneje le krav za delo posluževal. Kdor sam z kravami dela, ali kdor jih ne prepušča sirovim rokam kakega zdijanega hlapca, temu se ni bati za krave. Naj vlečejo 4 krave plug namesto dveh volov!

Kumare v cukru.

M. Vzamejo se popolnoma zrele, že nekaj žolte, prav mesnate kumare, te se najprej olupijo, in po tem po dolgem prerežejo. Ko se je semenjak iz njih vzel, se razkosajo v prst široke in 5 do 8 centim. dolge kose. Ti kosi se vzvagajo in potem v navadnem jesihu na pol vzkuhajo. Na to se vsujejo v sito, da se odtečejo. Zdaj se na

funt kumar vkuha $\frac{3}{4}$ funta cukra, pol kafejne skledice navadnega jesiha, v kar se potem kumare denejo. Ko se je vse vkup nekaj časa kuhalo, pa tako, da kumare niso mehke postale, se pene z kuhovnico lepo posnemajo in slednjič kumare v pripravne skledice spravijo. Sok se še dalje kuha, da se nekoliko zgosti. Ko se je to zgodilo, se pusti, da se nekoliko vzhladi in potem čez kumare v steklenici vlije. Po 8 urah se sok, kteri se je zopet odcedil, zopet blizu 5 minut dolgo kuha in takrat se potem vrel čez kumare vlije. Ko so se vzhladile, se z pergamentom ali mehurjem zaveže steklenica. Iz steklenice se smejo potrebne kumare za kuhavo naprej in naprej jemati in one kumare, ki v steklenici ostanejo med tem ne trpijo nobene škode.

M. Gorjušica ali ženof. Gorjušica (*Sinapis alba et nigra*) je dvojne sorte, prva z beložoltim druga z črnim semenom. Ta jednoletna rastlina ljubi lahko, peščeno zemljo. Meseca marca se mora iz proste roke posejati, meseca avgusta pa pospraviti. Seme ostane dve do štiri let za sejanje pripravno. Obe sorti imate jednako vrednost in se včasih med seboj pomešani sejeje. Žolti sorti se vendar za napravlanje gorjušice prednost daje. Rabi se gorjušica v mladju v kuhinji za salato, kakor mlada kreša, seme za olje, ki pa ni posebne vrednosti, najbolj pa za napravo gorjušične moke, ki se pogosto v lekarstvu za zdravilo rabi. Največ se je pa porabi za okusno pikantno pomačko k govedini in drugim jedilom. Pripravlja se ali z jesihom ali vinskim moštom. Moka dobiva barvo, kakoršno ima seme, iz ktereja je izmleta. —

Sejmovi na Štajerskem. 30. avg. Hajdina, Poličane; 1. sept. št. II na Goričkem, Blanca in Žigerski vrh, Planina, Lemberg, št. II pri Šoštanju; 2. sept. št. II na Goričkem, sv. Bolfank pri Trnovcih; 3. sept. Zreče, Tinsko, Kamca, 4. sept. Maribor, Rozalija; 5. sept. Dobje; 6. sept. Poprež; 7. sept. Slivnica, Vojnik, sv. Jedert, Kozje, sv. Gore.

Sejmovi na Koroškem. 3. sept. Bleiburg, Reichenau, Tvimberg; 7. sept. Blatnica; 10. sept. Grades, Gmünd, št. Jakob v Rožni dolini, Reichenfels, Reisberg, Lesnik, G. Jezero; 11. sept. Lise-reg, 14. sept. Trebenj.

Dopisi.

Od sv. Jakoba v Slov. gor. (Nova meša.) Po žalostnem zadnjem poročilu o nemili toči imam dnes posebno veselje naznaniti. Pretečena nedelja bo našej fari dolgo let v radostnem spominu ostala; kajti ta den je bil pri nas slovesen den, kakoršnega naša fara že dolgo let videla ni. Naš novo posvečeni duhoven č. g. Jakob Očgerl

so v naši farni cerkvi prvokrat najsv. daritev opravili v veliko veselje sebi, žlahti, fari in celi domovini. Ob 10. uri je bil slovesen vhod v cerkev. 24 devic belo oblečenih je spremljalo novomešnika od 8 duhovnov obdanega. V popolnoma natlačeni cerkvi so č. g. Jože Golinar, župnik Snežniški v ganljivi besedi razlagali duhovna čast, britkosti in veselje. Pri mizi, ki je bila v novem, prostornem farovškem poslopju pripravljena, so č. g. Jareninski dekan v izvrstni napitnici počastili g. primicijanta kot vojšaka Kristusovega. Svetni vojšak stavi svoje zaupanje na nezanesljive stvari: zaupa na oster meč, na kropki živež, na močne trdnjave, na modrega generala. Vojšak Krist. pa zaupa na najmočnejši meč, sv. vero, na najtrdnjavi trdnjavo, sv. Cerkev, na najboljši živež, Telo in Kri Krist., na najmodrejšega generala, Kristusa samega; zatoraj on mora zmagati.—

Iz Konjic. (Ples v šoli.) Pri sv. Jungerti na Pohorji se je do sedaj podučevalo v hiši nekega kmeta, kjer je strop tako nizek, da je moral g. učitelj vedno skrčen hoditi, ako ni hotel, da bi jegova glava se bila z stropom seznanila. Toraj gre vsa hvala farmanom, da so si omislili novo šolsko poslopje, katero je bilo 18. avg. od č. g. župnika slovesno blagoslovljeno. Otroci, deloma lepo opravljeni bili so v šolo vpeljeni ter so imeli skušnjo, pri kateri so najmarljivejši dobili v lepe trake všite srebrne denarje. Škoda, da so lepo svečanost pačile sledeče nedostojnosti: Nekteri Šentjungerčani so namreč pri blagoslavljanju novega šolskega poslopja pokazali, da znajo ceniti maslo nemške kulture. Podboji vrat šolskega poslopja so bili okinčani z vencem iz hrastovega listja. To gotovo ni lepó, da se je kaj takega napravilo na slovenskem Pohorji. Nesramen nemčur mora biti, ki se je predrznil hrastov venec nad vratami obesiti, skozi katera bodo samo slovenski otroci hodili. Kako bi zamogel tak učitelj imenovati se Slovenca ali pa naše otroke v narodnem duhu odgojevati, ako vže nad vratami vsemu svetu kaže znamenja nemčurstva? Pa to še ni vse. „Kjer so muzikantje, tam morajo tudi plesalci biti“, so si mislili gotovo povabljeni s svojimi ženami in prijateljicami. Kako gladka in vabljiva so vendar tla nove šolske sobe! Klopi šolske so na potu; pa one se dadó odstraniti. In tako je zlezla klop na klop in začel se je ples; ker je še pa premalo prostora, kuhinja pa velika, hajdmo še tja, in tako so se „Volksbildnerji“ sukali po šoli in kuhinji, da so kar okna klepetala. Učenci i učenke pa so gledali, kako so jim „ljubi lehrarji“ v potu svojega obraza zglede dajali, kako se ravna pri plesu; namreč, da se napravi najpoprej poklon, potem se prime za roko; videli so, kako se vzdigujejo noge, kako se ž njimi bije ob tla i. t. d. To je bil prvi poduk otrokom v novi šoli; in gotovo bode jim do smrti v spominu ostal. Pa tudi petja ni manjkalo. Ne mislimo pa, da bi se začelo z pesmijo: „Glejte že solnce zahaja“, — dasi bi že

za otroke moralo zahajati — ampak začeli so tudi Slovenci neke nemške pesmi kroliti, da bi človek mislil, da je v „nemškem rajhu der Gottesfurcht und frommen Sitten;“ nektore besede v pesmih so pa nasprotovale „Frommen Sitten.“ — Tako so tedaj nekteri „noter šegnali“ novo šolsko poslopje pri sv. Jungerti. Vsak pa, kateri je slišal o tej svečanosti, se mora jeziti, ker je bilo od neke strani svetišče za napredek in vednost tako oskrunjeno. Za gotovo bode tudi vsak bralec „Slov. Gosp.“ mislil: „Taka dejanja so graje vredna.“

Iz Vipave na Kranjskem. Tudi pri nas bremo radi „Slov. Gosp.“ in mu torej poročamo, da letina tukaj ni kaj prida. Trta je pokazala sicer obilo zaroda, ali pomladansko deževje ga je tako skazilo, da imamo namesto grozdja skoro same vitice ali vilice na trsih. Sadja letos nimamo skoro nič, najbolj težko pogrešamo čespelj in sliv. Žitom je vreme v spomladi bilo neugodno, turšico, sprva močno lepo, pa stiskujejo silne burje in suša. Čebele se slabo rojile in še to, kar se prikaže, je kasno ter se mora zanašati na jesenske paše. Spoh letina pri nas nikakor ne spada med boljše.

Iz Monsberga. Naša podružnica, sv. Bolfank, bila je silno zapuščena, znotraj in zunaj. Toda na besedo našega vrlega dušnega pastirja smo jo nekoliko popravili in okinčali. Priden mladenič njej je kupil svetilnik ali luster za 45 fl. Bog mu plati, njegova izredna in bogoljubna darežljivost pa bodi drugim v lep zgled in posnembo! Naša učilnica pri fari je na vsak način premajhna, tudi je že precej podrena; treba bi bilo novega poslopja. Ali zaradi hude denarne stiske moramo to odložiti na boljše čase, staro šolo pa bomo jeseni popravili. Šolo je letos obiskovalo 150 fantičev in deklic, a mnogo jih je, ki niso v šolo zahajali. Šolo obiskavajoči otroci so se marljivo učili in tudi ubogali so radi. Zato smo jim na cesarjev rojstni den napravili posebno veselico. Zbralo se je 125 vrlih otročičev najprej k sv. meši z blagoslovom in: Te Deum, potem pa k veseli južini v šoli. Prijatelji šolske mladine so z prostovoljnimi doneski otrokom napravili to veselje, za kar se vsem dobrotnikom izreka očitna zahvala. Letina je tukaj dobra — brez toče in tudi brez velike suše. Kruha in vina bo dovolj; sočivja pa menje. Tudi ceste sedaj marljivo popravljajo. Tukaj imamo zastopništvo banke: Slavije, toda malo Haložanov se bojda pri njej oglašja, ker ne umejo nemškega napisa, firme ali „titelna“ na tabli. Ali bi se ne dal priskrbeti slovenski napis?!

Od sv. Križa pri Ljutomeru. Na Štajersko so judje začeli tiščati, to pa včasih po nespametnih naših ljudeh iz Ogerskega zvaobljeni. V Gerloveih imata 2 slovenska zakonska sina sabolčeka in gospeka, kateri se je 2 leti drugod klatil in naposled iz Gradca domu prikobacal. Prebival je pri stariših in od njih skozi 2 leti na Prekmursko zahajal k nekej židovki. Ta mu je ondi porodila

sineka in slovenska babica je poslala svojo hčer tje doli z mastno pečenko na botrino. Črez nekaj časa pa vzemeta naša stariša židovko z otrokom vred k sebi tako, da v tesni koči prebivlje 12 oseb. Ali to še ni bilo dosti. Sedaj še prideta tudi židovkini oče in mati iz Ogerskega k nam ter se naselita v Noršincih. Sabolek in židovka stanujeta še vedno v Gerloveih in bodeta menda skoro število nekrščenih otrok pri nas pomnožila! Lep sad novošegne svobode. Naposled še bo krščanska srenja morala skrbeti za židovske hotive!

Iz Globokega pri Brežicah. Pred nekolikim časom smo zgubili vrlega komisarja Jermana. Gospod je bil zaradi svoje pravičnosti od ljudstva spoštovan in ljubljen. Kaj čuda, če se nam je vsem nemilo storilo, ko se je od nas drugam preselil. Toda njegov naslednik, blagorodni grof Pace nas je potolažil. Jegova velika marljivost v poslovanju, prijazno obnašanje do ljudi, njegova pravičnost in blagodušna skrbljivost za blagor njemu poddanih oseb, nam ga je takoj močno prikupila. Ljudje so ga vseskozi radi imeli in z velikim zaupanjem v njegovo uradnico zahajali. Zato je pa nas resnično vse osupnilo, ko smo zvedeli, da nas blagi gospod mora zapustiti. V soboto 18. avg. se je iz Brežic preselil v Celje in zamoremo tamšnjim ljudem po pravici čestitati, da dobijo tako vrlega gospoda. Pri nas ostane v blagem in hvaležnem spominu!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Iz Koroškega nam je došla vesela novica, da so pri volitvi volilnih mož izvoljeni taki možje, da utegne narodni slovenski kandidat g. Einspieler zmagati. Bog daj! — Nove volitve za deželni zbor štajerski bodo baje razpisane proti koncu oktobra, sploh po vinski trgatvi. V Mariboru so se sošli stari naši slovenski poslanci in so pouzročili volitev centralnega volilnega odbora za slovenski štajer. — Cesarjevič Rudolf se je po morju odpeljal nad Zadar v Karf. — Na Dunaju govorijo zopet, da bodo sedanji ministri odstopili, ker se ne morejo z poslanci pogoditi zastran nove pogodbe z Ogersko. — Nadvojvoda Albreht se je podal na Ogersko, v Požun, potem pa v Arad in Temežvar, kder se vršijo velike vojaške vaje; tudi svitli cesar pojdejo sredi septembra na Ogersko ogledovat vojakov, kateri bodo takrat zbrani okoli Košic. Hrvatski sabor začne zborovati 3. septembra. Mažuranič ban se je v tej zadevi odpeljal v Pešt na pogovor z ogerskimi ministri. Generala Mollinaryja, poveljnika graničarjev, sovražijo Magjari tako močno, da komaj čakajo na njegov odpust. Svitli cesar ga še niso poslovlili in ga bržčas tudi ne bodo. Turki so 5krat zaporedom črez našo mejo vdrl v Dalmacijo in ondi ropali in klali. Sedaj bi že čas bil Turčiji dopovedati, da Avstrija tega ne trpi!

Vnanje države. Nemški cesar Viljelm je zvedel, da turški generali ne ostajajo zvesti temu, o čemur so se vse evropske vlade v Genfu dogovorile, da se bo v vojski ranjenim prizanašalo. Turki pokoljejo vse ruske ranjence na bojišču. Cesar se je zaradi tega z vsemi vladami vred pri sultanu pritožil. Turk je obljubil, da se bo sedaj poboljšal. — Francoske republike predsednik, general Mak-Mahon, je dal prekucuha Gambetto pred sodnijo postaviti, ker ga je ta očitno zasramoval in lažnika imenoval. — Italijani so začeli šance navazati okoli Rima in na nje težke kanone nasajati. — Angleži so Turkom zopet posodili mnogo denarja, uboge svoje podložnike v Indiji pa zane-marjajo, kder je tako strahovita lakota, da je groza le o njej brati, kar novine poročajo. — Na morju okoli Francoske je strašna burja razbila 500 ladij. — Španjolci imajo v Ameriki bogati otok Kubo, ki se jim je spuntal, da je zopet treba 50.000 vojakov tje poslati ali popustiti. V Suez v Egiptu je se prikazala kolera; na eni ladiji je od 120 ljudi naglo umrlo 50. — Grki na otoku Kandiji so se vzdignili zoper Turke; greški kralj se je podal na turško mejo. Tudi Srbi so poslali 2 vojna oddelka na mejo; od Rusov so prejeli 320.000 zlatov v podporo. Skoro ni več dvomiti, da začnejo Srbi zopet boj zoper Turka.

Ruski-rumunski-črnogorski-turški boj.

Črez Donavo pri Zimnici prešli Rusi stojijo še vedno od Ruščuka proti Trnovi, črez Selvi do Nikopolja v 90 ur dolgem polukrogu. Kakih 14 ur proti jugu od Trnove je vas Šipka na koncu več ur dolgega klanca skozi Balkan-goro. Klanec je obdan od visokih strmin in general Gurko je dal napraviti 24 šanc z 48 kanoni, vojakov pa je samo zapustil 13.000, ko je odšel na Rusko, da pripelja carsko gardo na bojišče. Turki so sedaj, videvši, da ruska moč vsaki den narašča, sklenili Ruse napasti od vseh strani, posebno pa vzeti Šipkini klanec. V torek 21. avgusta so začeli boj 3 turški generali. Osman-paša je mahnil proti Selvi, da bi Rusom v Šipki prišel za hrbet od zapadne strani, ali knez Mirski ga je vrgel nazaj. Osman je sedaj miren in se pripravlja na odločilen boj, ker so mu Rusi poslali 30.000 Rumunov črez Donavo za hrbet. Kakor Osman od zapada, tako je tudi Mehemed-paša od izhoda hotel proti Šipki, toda brž pritisne za njim cesarjevič in ga zaplete v 4dnevni brezuspešni boj pri Jaslarju. Tako je Sulejman-paša moral sam napadati Šipko, kar je z strahovito divjostjo storil — zastonj. Prvi den je 11krat klanec naskočil, 22. avg. večkrat, isto tako tudi 23., 24., 25. in 26. avgusta — brez uspeha. Rusi se niso genoli iz klanca, vse napade so odbili, čeravno jim je general Derožinski od krogle zadet umrl, več kakor 90 oficirjev in 3500 vojakov ranjenih bilo. Število mrtvih ni znano. Ker pri takih naskokih navadno po 5—10krat več sovražnikov pasti mora, se računi turška zguba na

15.000—30.000 mrtvih in ranjenih. Sulejmanova vojska je razdjana, ruski junaki pa so obranili Balkan-goro, od koder bodo šli v Adrijanopol in v Carigrad brž ko dojdejo reserve. Do 5. sept. bo zbranih 250.000 Rusov, do 15. sept. primaršira večji del garde, ki šteje 60.000 najbolj jakih vojakov, potem pa še I. vojni oddelek. Okoli Plevna, potem pri Jaslarju se pričakujejo velike bitke. Muktar-paša je Melikovova v Aziji napal brez uspeha in zgubil 2000 mož. Na tamošnjo bojišče maršira sedaj blizu 70.000 rezervistov! Ruska vojna ladija „Konstantin“ je drzno smuknila med turške oklopnice ter enemu monitorju pod dno potisnila torpedo. Monitor je v par minutah razletel, ruska ladija pa srečno všla. Črnogorci so pri Podgorici natepli Turke, ki so prišli v njihove vasi in vinograde ropat. Nikšica pa se še niso polastili. Mesec september bo bržčas strahovito krvav in odločilen za letošnji boj!

Za poduk in kratek čas.

Socijalno prašanje.

Kmalu bo 100 let, odkar je pričela razsajati strašna prva francoska revolucija, ki je bila končana z začasnim uničenjem sv. Cerkve na Francoskem, z umorom kralja, jegove žene in otrok, ter z razdorom starega družbinskega in političnega reda in z zavladanjem liberalizma. Francoska revolucija od l. 1789 je prav po krvi milijonov poklanih ljudi gazeča porodnica liberalne dobe, ki je obveljala najprej na Francoskem in polagoma potem po vsej Evropi, če izvzememo Rusijo. Stari red naslanjajoči se na Boga, na sv. vero, na božje postave, so zavrgli ter vso družbinsko življenje, vso politiko in gospodarstvo postavili na 3 podlage, katere so jim brezbožni ljudje izumili in nasvetovali. Te podlage so: državljanska svoboda in enakost vseh državljanov (oče njej je bil brezbožni filozof Rousseau), gospodarstvena svoboda (izmisli jo je prvič Anglež Adam Smith) in pa konstitucija (izumil njo je pisatelj Montesquieu), t. j. razdelitev državne oblasti v 3 politične oblasti namreč: v postavodajavno, izvrševalno in sodnijsko oblast. Postavodajavna oblast je najvažnija in je torej prešla na poslance, od ljudstva izvoljene. Tako se je lahko reklo, da ljudstvo (po poslancih) samo sebi daje postave, in ker se po teh postavah mora vse ravnati, še tudi, da samo sebe vlada in si pravico razsojuje. Ljudstvo je po tem takem postalo polnovlastno, samostalno in neodvisno. Vladarji in ministri so mu le prvi uradniki, zavlada je povsod zlata svoboda, vse prejšnje zapreke so morale pasti. Vsakemu je prepovedano misliti, govoriti, pisati in tiskati, delati, še celo razsajati, dokler se ne pregreši zoper liberalne postave. Nova svoboda, novi red se je mnogim precej prikupil, zlasti onim, ki so bili bolj prebrisani, učeni in bogati. Kajti nova svoboda jim

je dala zaželjeno priliko, svojim željam in zahtevam, če prav tudi na škodo menj prebrisanim, neučenim in ubogim, ustrezati brez strahu pred časno in večno kaznijo; vsaj njim je časno kazen odpravila liberalna postava, vero na večno kazen pa so z vero na Boga vred odložili. Tako so se začela liberalna nebesa na zemlji. Tudi k nam v Avstrijo so jih skušali spraviti l. 1848, kar se jim je pa še le l. 1860 posrečilo in torej uživamo srečo liberalne dobe že 17 let. Solnce mnogovrstne liberalne svobode sije tudi nam! Božje solnce sije po besedah sv. pisma po pridnih in hudobnih in greje vsako stvar. Liberalno solnce pa ne tako! Ono sveti in greje le izvoljene, druge pušča v temi, če jih prav nemilo ne peče. To sprevidijo ljudje čedalje bolj, zlasti tisti katerim ovo solnce nič prav po godu ne sveti. Te baže ljudje so zapazili, da liberalna svoboda ni na korist vsemu prebivalstvu, ampak le bolj majhnemu številu izvoljenih, kateri imajo dovolj liberalne krvi v sebi, t. j. liberalne učenosti, prebrisanosti in — denarjev. Najbolj upijejo sedaj po Evropi nezadovoljni delavci, potem ubožani rokodelci ali mali obrtniki, zadolženi in z davki obloženi kmetski ljudje. Pravijo: liberalna razdelitev zemlje in pozemeljskega raja je krivična; liberalne svobode koristijo le velikim posestnikom, velikim trgovcem, velikim fabrikantom in denarnim mogočnejšem, vsemu ostalemu prebivalstvu pa so na neizmerno gnotno škodo. Treba je torej nove delitve, tako, da bo vsak imel enako dosti itd. Najhujše silijo na to fabriški delavci na Francoskem, Nemškem, deloma tudi že pri nas. Začeli so se zbirati v skrivnih društvih, da bi ob priličnem času sprožili najstrahovitnišo revolucijo ter vse premožniše ljudi poklali, ves sedanji red prekucnili in ustanovili republiko samih delavcev, kder sicer tudi nebi bilo ne Boga, ne božjih postav, ali tudi ne liberalnih postav, ne liberalnih denarnih bogatašev in nobenega ubožtva. Tako sanjarijo po liberalcih Bogu in božjim postavam izneverjeni pa tudi od njih tlačeni delavci, ubožci in nemaniči. Po tem takem se je liberalna doba v strašni revoluciji rodila, ali še v strašniši bi utegnila umreti. Da to ni prazen strah, nam spričuje nesrečno mesto Paris, ktero so l. 1871 taki uporni delavci užgali. Ni čuda tedaj, da so najvrljši možje prepričani, da je skrajni čas, pretečeje nevarnosti v okoli prihajati. Kako? No, to je: socijalno prašanje. Praša se namreč, kako bi se zamogo delavcem itd. pomagati brez strahovite revolucije?

Velevažno socijalno prašanje rešiti si je prizadevalo že dokaj liberalcev, a nobeden pravega odgovora ni uganil. Schultz-Delitsch na pr. svetuje, naj si delavci, in nemaniči sploh, pomagajo sami, naj se združijo in osnujejo društva za nakup blaga, za prodajo izdelkov itd., naj skrbijo za štedljivost (Sparsamkeit) med seboj. To je smešno. Kdo pa je še kedaj sam sebe za glavo prijel in se izvelkel sam iz luže, v katero je padel? To je

tudi sprevidel Lasalle, drug pretresovalec socialnega prasanja, ter je zahteval, naj delavcem in ubožcem pomaga — država; ona jim naj skrbi za delo in zaslužek, za živež in obleko. Ta nasvet je zopet nespameten. Nobena država tega ne zmore, kar Lasalle nasvetuje. Edino pravo zadel je le mongunški škof, slavni Emanuel Ketteler. Bistroumni mož pravi: strahovitim nasledkom liberalizma v okom priti je mogoče le, če se zamašijo vrelci, iz katerih izvirajo: h Bogu se morajo, bogati in ubogi, vrnoti nazaj, katerega so nespametno zapustili, na božje postave se mora zopet nasloniti našo družbinsko, gospodarstvensko in politično življenje, neomejena svoboda, katera je razsajanju človeških strasti na škodo nevednim in ubogim sedaj dovoljena, se mora zopet z postavami zagraditi, zlasti oderušnemu kapitalu je treba postaviti primernih mu mejašev. Slavnemu škofu so pritrdili brž vsi katoličani na Nemškem in tudi v Avstriji so zlasti kat. politična društva na gori navedene nasvete pozorna postala ter začela na ovi podlagi napredovati. Posebno imenitni, ker praktični, so nasveti, katere je kat. polit. društvo za Spodnjo Avstrijo na Dunaju sprejelo in razglasilo v resoluciji od 18. maja 1875. Ova resolucija kaže pot, po kateri se zamore pri nas v Avstriji začeti prehajati od liberalne podlage družbinskega in političnega življenja na krščansko podlago. Resolucija se glasi: „kot pomoček zoper gospodarstvenske hude posledke liberalizma služi 1. zopetna vzbuditev krščanske ljubezni, ki zapoveduje ljubiti vse ljudi, ki sebičnost posameznikov, stanov in držav, po potrebi brzda, ona edina je zmožna pospešiti prenovljenje, katero nam je potrebno v zasebnem, gospodarstvenem in javnem življenju, v znotranji in zunanji politiki; vsled tega je potrebno 2. da se družbinski razdel delavcev, malih obrtnikov (krojačev, kovačev i. t. d.), kmetov in ljudi prizna kot enakopraven v državi zraven družbinskega razdela velikih trgovcev, velikih obrtnikov ali fabrikantov, 3. da se navede nim družbinskim razdelom dajo avtonomni organi ali zbornice po načinu kupčijskih in obitnijskih zbornic (Handels-Gewerbekammern), da zamorejo tako svojim opravičenim koristim sami do veljave pomagati drug nasproti drugemu in nasproti državnej oblasti.“

To resolucijo je tudi shod avstrijskih katoličanov odobril potem, ko je knez Alojzij Liechtenstein vsestranski njo pojasnil in v sijajni besedi priporočil. Govor kneza Liechtensteina, kolikor zadeva kmeti, smo objavili v „Slov. Gosp.“ v štev. 29. 29. 31. Ostali del donesemo prilično.

Smešničar 34. Blizu slovitega štajerskega kopališča stoji velika nova šola, katero tujec začuden ogledava. Ali še bolj se začudi, ko fantje iz šole prilomastijo, da ga skoro poderejo ter se začnejo takoj na stezi lasati in pretepati. Sedaj sreča kmeta in ga vpraša: zakaj pa g. fajmošter

in učitelji trpijo tako razposajenost pri šolarjih, ali nimate nič leskovic za take paglavce? „Imamo, gospod, zavrne kmet, ali v roke vzeti jih ne smejo ali se ne upajo, fantje pa, vedevši da so bitja potrebni, se morajo tedaj sami lasati in pretepavati!

Razne stvari.

(Mila prošnja.) Za uboge ljudi, katere je toča zadela 18. avg. t. l. od Cirberga pri Muri do hrvatske meje pri sv. Barbari v Halozah, se bodo milodari pobirali. Mnogi nimajo kaj jesti, nimajo kaj sejati, če letošnje zrnje za pozimski živež obrnejo. Ces. kralj. namestnik baron Kubeck se je sam podal nesrečnih krajev ogledavat. Tudi „Sl. Gosp.“ je dobil od mariborskega ces. kralj. okrajnega glavarja dovoljenje za ove reveže pobirati milodarov, koje bo hvaležno sprejemal in takoj e. k. glavarstvu izročeval. Usmilimo se ubogih ljudi!

(Naš milostljivi knez in škof) so za po toči poškodovane siromake gornje-radgonskega in ljutomerskega okraja darovali 50 fl.

(Častno srenjčanstvo) podelila je občina Legen č. g. dr. Šucu v Slov. Gradcu in mu umetno izdelano diplomo izročila.

(Nevarna smrkolina) se je prikazala v konjarski kosarni v Mariboru in v Slov. Bistrici pri vojaških konjih. V Mariboru so morali 12 konjev takoj pobiti, v Bistrici pa 4 ter vse hleve po mestu z vrelim lugom očediti. Posestniki pazite, kedar se peljate v mesto!

(Jesenska dirka) za kobile se bo vršila 8. sept. t. l. na Cvenu pri Ljutomeru.

(Pogoreli so) Franc Wokan pri št. Miklavžu pri Slov. Gradcu, 2 žaganci na Kapli z mpogimi deskami vred; na spodnjem grisu v Radgoni gospodarsko poslopje Admončanov, kovač Panišek in Pragerjev hlev; Franc Kvar v Možgancih, sosed Majcen in Sok sta se pri branjenju hudo opekla; Jurija Muleca hlev z dragim žrebcom vred v Loženah; 4 hiše pri sv. Lovrencu, v Slov. goricah in velika senarnica g. Perka v Slov. Bistrici.

(Kurman in Gatti) znana nemškutarja v fari sv. Lovrenca v puščavi sta tožena, ker sta pri srenjski volitvi z ponarejenim pooblastilom sleparila.

(G. Seidl) je postal častni srenjčan v Slov. Bistrici. Čestitamo njemu in mestu za neizmerno čast!!

(Obesil) se je na nemški kalvariji pri Mariboru služebni mož Franc Kolbič, ker ni dobil nikder zasluzka.

Dražbe III. 1. septembra Jan. Sprinčnik v Ruperčah 2863 fl., Juri Koletnik v Stari gori, Jan. Novak v Zdolah; 5. sept. Martin Golob Globokem, Fr. Cvetko v Bojsnem 1660 fl. 6. sept. Jan. Krajnc v Poprežu 1031 fl. 7. sept. Maria Anderluh v Korpuli 935 fl.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

1 Hl. = 1⁰⁰/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78 1/2 funta.

Mesta	Pšenica	Rž	Jčmen	Oves	Taršica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor	9 60	6 20	5 30	3 10	6 50	—	6 8
Ptnj	9 42	5 60	4 50	3 —	6 15	6 50	6 60
Ormuž	8 80	6 80	5 40	3 55	5 —	7 80	4 88
Gradeč	9 24	5 74	5 85	3 80	5 85	—	6 20
Celovec	8 90	6 25	4 80	3 35	8 20	4 46	8 34
Ljubljana	9 21	7 —	4 20	3 90	6 —	4 70	8 48
Varaždin	8 80	6 40	4 80	3 40	6 —	6 40	7 —
Zagreb	9 —	8 —	3 80	4 —	6 10	6 20	6 50
Dunaj	11 20	9 5	8 55	7 75	7 —	—	—
Pešt	10 80	7 52	7 12	6 68	6 42	5 —	—

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 63'20 — Srebrna renta 67' — Zlata renta 75' — Akcije narodne banke 830 — Kreditne akcije 173. — 20Napoleon 8.70 — Čes kr cekini 584 — Srebro 105.50.

Loterijske številke:

V Trstu 25. avgusta 1877: 81 63 81 77 65.
V Linu " " " 86 12 37 24 68.
Pri odnjem srečkanju 7. septembra 1877.

Najnovejši konjski sejmi!

Po visokem razglasu c. k. deželne vlade so Raški srenji dovoljeni konjski sejmi, ki se bodo vršili 3. marca in 3. septembra vsacega leta. Prvi se prične

3. septembra 1877.

Ker so ravno Rače v ugodni zvezi s spodnjim Štajerjem in ker one ležijo na tako primerenem kraju, se je nadejati tudi prihoda obilnih kupcev. Slavna c. k. asentna komisija za dopolnjevanje armade išče in kupuje rada na takih sejmih konje. Zato je tedaj dana prilika bližnjim in daljnim konjerejcem, svoje dobre konje, tudi že prestane in tudi za klanje pripravne mešetarske konje lahko prodati.

Prijazno se tedaj vabi k živahnemu obiskovanju omenjenih sejmov.

Bolni konji se na sejem ne pripuščajo.

Sejmski cenilnik in sejmski red leži tukaj na pregled.

Srenjski urad v Račah.

Za srenjo:
Bothe.

Poduk za goste.

Z dovoljenjem visok. deželnega odbora se bo na sadje in vinorejski šoli pri Mariboru od 24. sept do 6. oktobra t. l. za goste vršil poduk o raznih sortah sadja in grozdja, o poletnem oskrbovanju sadunosnega drevja in vinske trte ter o koristni porabi sadja.

Vsakdanji poduk se bo vršil od 9. do 11. ure dopoldne, praktična razkazivanja pa od 3. ure popoldne naprej. Podučeval bo strokovnjaški učitelj gospod Henrik Kalmann.

Poduka udeležiti zamore se 20 Štajercev, že 18 let starih in dovolj izobraženih, da zamorejo predavanja razumevati.

Kdor hoče sprejet biti, se mora pisмено do 20. septembra oglasiti pri podpisanem ravnateljstvu, pri katerem se tudi vse natančniše izve.

V Mariboru, meseca avgusta 1877.

Ravnateljstvo deželne sadje- in vinorejske šole.

Trije dijaki

iz srednjih šol, kateri želé z vsem oskrbljeni biti, dobodo tako stanovanje v dobri hiši.

Tegetthofova cesta šte. 24. v Mariboru.

Zelen mešni plašč,

še prav lep, se dobi pri farnem predstojništvu sv. Magdalene v Mariboru za 75 goldinarjev. [1—3]

Svetlinje za napredek.

Albert Samassa,
c. k. dv. zvonar, izdeljavec strojev raznoterega orodja pri gašenju ognja
v LJUBLJANI
priporočam **Vbrana zvonila z VSO opravo.**

Vsakotere brizgalnice, iz-
vrstno sostavljene in iz-
delane, vodnjake, skropil-
nice, ventile in cevi, ventile
za studece, za vino, za
pivo, za droži in guojnice,
ki se gonijo z roko ali pa
z mašino.

Svetlinje za napredek.

Diploma priznanja.

Občan in gašil. društvom
prilozim placovanje v obročih.

Diploma priznanja.

Diploma priznanja.

17 svetinj.